

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **V havarijní zóně jaderné elektrárny Temelín, spolek,** se sídlem Neznašov 122, Všemyslice, zast. Mgr. Radkou Korbelovou Dohnalovou, advokátkou se sídlem Převrátilská 330, Tábor, proti žalovanému: **ČEZ, a. s.,** se sídlem Duhová 2/1444, Praha 4, zast. Mgr. Radkem Pokorným, advokátem se sídlem Karoliny Světlé 301/8, Praha 1, proti rozhodnutí představenstva žalovaného ze dne 23. 5. 2011, č. j. 24218203/90100300000/2011, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 1. 4. 2015, č. j. 7 A 251/2011 – 125,

takto:

- I. Kasační stížnost se zamítá.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 3400 Kč Kč k rukám Mgr. Radky Korbelové Dohnalové, advokátky, do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

- [1] Včas podanou kasační stížností se žalovaný jako stěžovatel domáhá zrušení shora nadepsaného rozsudku Městského soudu v Praze, jímž bylo zrušeno rozhodnutí představenstva stěžovatele žalovaného ze dne 23. 5. 2011, č. j. 24218203/9010030000/2011, a rozhodnutí stěžovatele ze dne 7. 9. 2006, č. j. 3559021/2006, o neposkytnutí žalobcem požadovaných informací týkajících se kompletní technické a technologické dokumentace vsázek paliva (tzv. pasporty paliva) a analýzy vhodnosti paliva VVANTAGE 6 firmy Westinghouse pro reaktor VVER 1000 v jaderné elektrárně Temelín a věc byla vrácena stěžovateli k dalšímu řízení.
- [2] Městský soud dospěl k závěru o nepřezkoumatelnosti uvedených rozhodnutí, neboť v nich bylo uvedeno toliko, že žalobcem požadované informace nebyly poskytnuty proto,

že představují obchodní tajemství; tento závěr však nebyl nikterak odůvodněn, a není proto zřejmé, o jaké skutečnosti jej žalovaný opřel a na základě jakých úvah k němu dospěl. Městský soud proto zrušil rozhodnutí obou instancí a věc vrátil stěžovateli k dalšímu řízení. V dalším řízení má pak stěžovatel znovu rozhodnout o žalobcově žádosti (a to po sdělení stanoviska dotčené osoby, tj. dodavatele). Pokud stěžovatel dovodí důvody pro odmítnutí požadované informace z důvodu ochrany obchodního tajemství, je povinen řádně specifikovat skutečnosti, ze kterých lze tento závěr dovodit.

II. Obsah kasační stížnosti

- [3] Stěžovatel napadá rozsudek městského soudu kasační stížností, v níž namítá kasační důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen "s. ř. s."), tzn. tvrdí nezákonnost napadeného rozsudku městského soudu pro nesprávné posouzení právní otázky v předchozím řízení.
- [4] Stěžovatel po rekapitulaci geneze řízení od podání žádosti o informace až po podání této kasační stížnosti brojí zejména proti tomu, že byla nesprávně posouzena otázka povahy stěžovatele jako veřejné instituce, a tedy povinného subjektu podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, dále jen "informační zákon", nebo "zákon o informacích."
- Stěžovatel prvně poukazuje na skutečnost, že pojem veřejná instituce není v českém [5] ani evropském právním řádu definován. Poukazuje též na úmysl zákonodárce a okolnosti, za kterých byl tento pojem do § 2 odst. 1 informačního zákona doplněn zákonem č. 39/2001 Sb. Zákonem č. 61/2006 Sb. byl navíc odstraněn dodatek hospodařící s veřejnými prostředky, což učinilo tento pojem ještě obtížněji uchopitelným. Stěžovatel poukazuje na směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2003/98/ES ze dne 17. 11. 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru (dále též jen "směrnice"), kterou zapracovává také informační zákon. Dle této směrnice je informační povinnost vázána pouze na subjekty veřejného sektoru, kterými se rozumí státní, regionální nebo místní orgány, veřejnoprávní subjekty a sdružení vytvořená jedním nebo několika takovými orgány nebo jedním nebo několika takovými veřejnoprávnímu subjekty. Veřejnoprávním subjektem se pak rozumí jakýkoli subjekt a) zřízený za zvláštním účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, který nemá průmyslovou nebo obchodní povahu a b) který má právní subjektivitu a c) je financován převážně státem, regionálními nebo místními orgány nebo jinými veřejnoprávními subjekty nebo je těmito subjekty řízen, nebo v jeho správním, řídícím nebo dozorčím orgánu je více než polovina členů jmenována státem, regionálními nebo místními orgány nebo jinými veřejnoprávními subjekty. "S ohledem na to, že tato kritéria musí byt splněna současně, má stěžovatel za to, že právnická osoba, jejímž účelem je podnikání a která není vůbec financována státem a ani její představenstvo ani dozorčí rada nejsou jmenovány jinými veřejnoprávními subjekty (jmenování těchto orgánů valnou hromadou je rozhodnutím orgánu příslušné obchodní společnosti, a nikoliv přímo jednoho z akcionářů), nemůže být povinným subjektem dle směrnice. Stěžovatel nesouhlasí s tím, že směrnice představuje unijní standard, kdy členské státy mají možnost rozšířit okruh povinných subjektů. Citovaný bod 8 směrnice totiž zjevně míří pouze na rozsah poskytovaných informací, nikoliv na okruh povinných subjektů.
- [6] Stěžovatel dále poukazuje na další kritéria pro výklad pojmu veřejná instituce, jak plynou z judikatury Ústavního soudu a odborné nauky. Subjekt lze považovat za veřejnou instituci, splňuje-li minimálně tato kritéria: a) musí vykonávat veřejnou správu, b) musí splňovat hledisko pro kvalifikaci zkoumané instituce jako veřejné, c) způsob vzniku a zániku instituce (hledisko zřizovatele), d) kreace převážné části orgánů státem, e) státní dohled a f) veřejný účel. Stěžovatel zdůrazňuje, že nesplňuje ani jedno z uvedených kritérií.

- [7] Za prvé, stěžovatel nevykonává veřejnou správu. Z ustanovení § 2 odst. 1 informačního zákona plyne, že všechny povinné subjekty mají povinnost poskytovat pouze informace vztahující se "k jejich působnosti." Stěžovatel však nemá zákonem vymezenou žádnou působnost ani mu nebyla svěřena žádná pravomoc, a tudíž nemůže být považován za vykonavatele veřejné správy ani za veřejnou instituci.
- [8] Stěžovatel pak uvádí, že nesplňuje ani hledisko pro kvalifikaci instituce jako veřejné, neboť není vykonavatelem veřejné správy. V této souvislosti poukazuje na nález Ústavního soudu ze dne 27. 2. 2003, sp. zn. III. ÚS 686/02, a ze dne 24. ledna 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06. Ústavní soud v nich mj. vymezil určité společné znaky veřejných institucí, které musí být dle stěžovatele naplněny kumulativně a jimiž jsou a) způsob vzniku (zániku) z pohledu přítomnosti či nepřítomnosti soukromoprávního úkonu, včetně osoby zřizovatele, b) subjekt vytvářející jednotlivé orgány instituce (tj. jestli dochází ke kreaci orgánů státem), c) existence či neexistence státního dohledu a d) veřejný nebo soukromý účel instituce. Ústavní soud v posledně uvedeném nálezu také uvedl, že není možné "argumentovat v tom duchu, že pokud by měl být subjektem k poskytování informací státní podnik, měla by jim být analogicky obchodní společnost s majetkovou účastí státu."
- [9] Stěžovatel dále dle svého tvrzení nesplňuje ani hledisko zřizovatele, resp. způsobu vzniku a zániku. Stěžovatel byl založen v rámci první vlny velké privatizace, jejímž účelem byl převod veřejného majetku do soukromého vlastnictví, rozhodnutím Fondu národního majetku České republiky ze dne 30. 4. 1992, č. 187 (č. j. 639 153/91-23/3). Stěžovatel je soukromoprávní společností hospodařící s vlastním majetkem, jejíž akcie jsou kótovány na burzách. Pokud jde o zánik stěžovatele, dle jeho stanov platí, že "valná hromada je schopna se usnášet, pokud přítomní akcionáň mají akcie, jejichž jmenovitá hodnota přesahuje 30 % základního kapitálu společnosti", a o zrušení společností s likvidací rozhoduje valná hromada alespoň dvoutřetinovou většinou hlasů přítomných akcionářů. O zrušení společnosti tedy rozhoduje valná hromada, nikoliv stát.
- [10] Pokud jde o kreaci orgánů, o té rozhoduje opět valná hromada, resp. dozorčí rada, která je ze dvou třetin volena valnou hromadou a z jedné třetiny zaměstnanci stěžovatele.
- [11] Stěžovatel dále není podroben ani státnímu dohledu. Stát zde vystupuje pouze ze své pozice akcionáře, nikoliv jako vykonavatel veřejné správy spočívající ve veřejnoprávní kontrole subjektu, zda při konkrétních činnostech jedná v souladu s právními předpisy.
- [12] Stěžovatel je toho názoru, že legitimním zájmem veřejnosti je zájem na kontrole hospodaření s majetkem státu, i pokud stát vystupuje v soukromoprávních vztazích. Stát je proto povinným subjektem poskytovat informace ve všech právních vztazích, ve kterých vystupuje. Pokud tedy stát vystupuje jako právnická osoba coby akcionář stěžovatele, má veřejnost právo na poskytnutí informací od státu, který tímto způsobem nakládá se státním majetkem (akciemi), a nikoliv od stěžovatele, který je zcela odlišnou, na státu nezávislou entitou nakládající výhradně s vlastním majetkem. Je tak nutno odlišovat vystupování státu v rámci soukromoprávních vztahů (výkon akcionářských práv), v nichž je považován za právnickou osobu, a stát coby představitele autoritativní moci v rámci veřejnoprávních vztahů. Proto je nutno odmítnout myšlenku, že stát svým výkonem akcionářských práv vykonává zároveň dohled nad stěžovatelem. Je nemyslitelné, aby výkon práv jednoho z akcionářů mohl být považován za vrchnostenský dohled dle předpisů veřejného práva.
- [13] Stěžovatel je dále přesvědčen, že nesplňuje ani hledisko veřejného účelu. Instituce zřízená za veřejným účelem je dle Ústavního soudu ta, která byla zřízena k uspokojování veřejných či celospolečenských potřeb. Za hledisko, zda se jedná o veřejný účel, je možné považovat dále skutečnost uznání "všeužitečnosti" a veřejnoprávní povahy účelu příslušného subjektu právním

rádem, například přiznáním určitých privilegií nebo záruk. Služby poskytované stěžovatelem nejsou bezplatné, jeho cílem je především uspět na trhu ve své podnikatelské činnosti, přičemž jedním z předmětů podnikání je i obchod s elektřinou. Na trhu obchodu s elektřinou přitom stěžovatel čelí tvrdé konkurenci dalších obchodníků (k 15. 7. 2013 430 dodavatelů elektrické energie), přičemž stěžovatel nemá žádnou výhodu. Kromě toho, členové orgánů akciové společnosti (představenstva, dozorčí rady) jsou povinni jednat v zájmu této společnosti, nikoliv v zájmu jednotlivého akcionáře. Stěžovatel tudíž nesouhlasí s městským soudem, že v jeho činnosti spatřuje veřejný účel. Takový účel by pak bylo lze shledat u prakticky jakéhokoliv ekonomického subjektu, neboť již samotné fungování ekonomiky je nepochybně v zájmu státu.

- [14] Stěžovatel tedy dle svého názoru nesplňuje kritéria a nemůže být řazen pod pojem veřejná instituce. Nemůže mu být proto ani ukládána povinnost vydat rozhodnutí o odvolání. V této souvislosti stěžovatel upozorňuje, že poněvadž není správním orgánem, nevydává žádné správní rozhodnutí a navíc není ani zřejmé, který orgán je ve vztahu ke stěžovateli odvolacím orgánem ve smyslu informačního zákona. Stěžovateli totiž nebyl zákonem stanoven žádný nadřízený orgán, ani orgán, který by měl rozhodovat o odvolání nebo vykonávat dozor, a nelze uplatnit ani § 178 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "správní řád"). Ustanovení § 20 odst. 5 informačního zákona zase míří na monokratické orgány, avšak stěžovatel takovým subjektem není, neboť nejvyšším orgánem akciové společnosti je valná hromada. Jejím statutárním orgánem pak představenstvo. Stěžovatel nesouhlasí, že by tímto orgánem mělo být představenstvo, neboť zákon jeho rozhodování jako odvolacího orgánu vůči společnosti nepředpokládá, navíc není ani zřejmé, jakým způsobem by mělo představenstvo toto rozhodnutí přijmout a kým by mělo být podepsáno (srov. § 191 a § 194 obchodního zákoníku). Stěžovatel s ohledem na výše uvedené konstatuje právní nemožnost, resp. absurditu, vydávání správních rozhodnutí právnickou osobou soukromého práva.
- [15] Stěžovatel navrhuje předložení věci rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu s ohledem na věci sp. zn. 2 Ans 4/2009, sp. zn. 2 Ans 7/2010 a sp. zn 2 Ans 9/2011. Má za to, že otázka vymezení povinných subjektů dle informačního zákona je otázkou zásadního významu, která doposud nebyla uspokojivě vyřešena i s ohledem na širokou odbornou debatu, která byla projednávanou věcí vyvolána. Stěžovatel poukazuje na řadu odborných článků ohledně této otázky, resp. na odmítavé vyjádření Burzy cenných papírů Praha a. s. k rozsudku sp. zn. 2 Ans 4/2009.
- Stěžovatel se dále domnívá, že došlo k porušení jeho ústavně zaručených práv. Stěžovatel má za to, že interpretace § 2 odst. 1 informačního zákona Nejvyšším správním soudem, kterou převzal městský soud do svého rozsudku, je natolik chybná a extrémně nesouladná s dosavadní judikaturou Ústavního soudu, odbornou literaturou i záměrem zákonodárce, že ji lze hodnotit jako svévolnou aplikaci obyčejného práva. Napadeným rozsudkem se stěžovatel cítí být dotčen na svých základních právech a svobodách zaručených Listinou základních práv a svobod, Listinou základních práv EU, Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, Všeobecnou deklarací lidských práv a Mezinárodním paktem o občanských a politických právech. Konkrétně stěžovatel uvádí, že byl porušen princip rovnosti, když jiné soukromé obchodní společnosti nemají povinnosti podle zákona o informacích, čímž získávají výhodnější postavení. Dále dochází také k diskriminaci stěžovatele oproti ostatním soukromým obchodním společnostem. Stěžovatel dále spatřuje v napadeném rozsudku porušení principu, že povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích, neboť rozsudek ukládá stěžovateli povinnost bez ohledu na znění informačního zákona, když zákonné podmínky kladené na povinné subjekty nebyly v případě stěžovatele splněny. Stěžovateli je napadeným rozsudkem zasaženo rovněž do práva na soukromí a práva na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o jeho osobě, protože dovoluje, aby jiné osoby o něm shromažďovaly údaje, ačkoli pro to neexistuje zákonný podklad. Zároveň

je porušováno právo stěžovatele vlastnit majetek. Stěžovatel poukazuje na to, že jeho hospodářské výsledky mohou být poskytováním informací negativně dotčeny, a to zejména v důsledku poskytování informací konkurenčním subjektům. Nelze pominout ani nutnost vynaložení nákladů na vyřízení žádostí. Rozsudkem tak dochází ke snížení ochrany majetkového podílu zejména minoritních akcionářů, což dle stěžovatele nemůže být vyváženo veřejným zájmem. Stěžovatel se domnívá, že přiznáním práva na informace od soukromoprávních subjektů by došlo k prolomení ústavním zákonem a mezinárodními úmluvami zaručeného práva na ochranu soukromí obchodní společnosti. Právo na informace od soukromých obchodních společností není stanoveno ani ústavním zákonem, ani jinými mezinárodními smlouvami.

- [17] Stěžovatel v této souvislosti podává návrh na zrušení části informačního zákona a návrh na přerušení řízení s ohledem na porušení zásady jasnosti a určitosti zákona, jež představují součást principu právní jistoty a právního státu. Pojem veřejná instituce je nejednoznačný, a proto obtížně aplikovatelný. Stěžovatel se domnívá, že by měl být vykládán v souladu s právní naukou a konstantní judikaturou Ústavního soudu, jak to popsal shora. Přesto má za to, že se jedná o pojem neurčitý, který je navíc v rozporu s Listinou. Stěžovatel tedy navrhuje v § 2 informačního zákona vypuštění sporného pojmu veřejná instituce, tedy zrušení § 2 odst. 1 informačního zákona v rozsahu slov "a veřejné instituce." Další možností by bylo případné doplnění tohoto pojmu o jasnou definici zákonodárnou cestou.
- [18] Stěžovatel závěrem konstatuje, že výkladem, dle kterého by i obchodní společnosti částečně vlastněné státem měly být veřejnými institucemi, by byly takové společnosti nevyhnutelně výrazně znevýhodněny ve své obchodní činnosti. Již konkrétní žalobcova žádost týkající se paliva použitého v elektrárně Temelín ukazuje, že by touto cestou mohly být získávány informace přímo využitelné v konkurenčním boji, což by prakticky mohlo způsobit znehodnocení podílu státu v obchodní společnosti. Stěžovatel opakuje, že je toho názoru, že by měl informace poskytovat stát, případně příslušná municipalita s podílem v určité právnické osobě, a nikoliv tato právnická osoba. Takto může být veřejnost informována o příslušné společnosti v rozsahu dostupném akcionáři; nebude však ohrožena společnost jako taková. Stěžovatel poukazuje také na to, že informační zákon nechrání veškeré informace chráněné dle zákona o obchodních korporacích či dříve obchodního zákoníku. Ne všechny informace, které jsou s to přivodit společnosti újmu, musí totiž nutně naplňovat definici vnitřní informace, obchodního tajemství či splňovat jiné podmínky pro odmítnutí jejich poskytnutí.
- [19] Stěžovatel s městským soudem nesouhlasí ani v tom, že nespecifikoval újmu, která by jemu nebo jeho akcionářům vznikla poskytnutím informace. Stěžovatel je přesvědčen, že principy rovného zacházení musí být bez výjimky zachovávány. Opačný výklad by vedl k šikaně a diskriminaci některých soukromoprávních osob pro jejich ekonomickou sílu nebo pro povahu akcionářů.
- [20] Stěžovatel dále upozorňuje, že i pokud by jeho údajné rozhodnutí o odvolání mělo být teoreticky posouzeno jako rozhodnutí, jakkoliv to stěžovatel vylučuje, muselo by být nutně prohlášeno za nicotné, neboť nebylo vydáno k tomu příslušnou osobou a nesplňovalo ani náležitosti rozhodnutí. Stěžovatel navíc ani neprojevil vůli jakkoli rozhodnout.
- [21] Závěrem stěžovatel navrhuje předložit Soudnímu dvoru EU předběžnou otázku ve znění zda "(m)ůže být směrnice 2003/96/ES, o opakovaném použití informací veřejného sektoru konkrétně její článek 2 odst. 1 a 2 interpretována tak, že předpokládá své provedení zákonem, popřípadě zákonným ustanovením, které by ukládalo povinnost poskytovat informace vztahující se k veškeré jejich činnosti také obchodním společnostem (jakožto osobám soukromého práva) s určitou majetkovou účastí státu, jejichž účelem je pouze podnikání a nejsou financovány státem, ani v jejich představenstvu nebo dozorčí radě nejsou členové jmenování jinými veřejnoprávními subjekty (jmenování provádějí tyto orgány samy nebo valná hromada). "

[22] S ohledem na uvedené navrhuje stěžovatel rozsudek městského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalobce ke kasační stížnosti

Žalobce se ve svém vyjádření ztotožňuje s argumentací a závěry městského soudu. Je toho názoru, že se městský soud zabýval vším, co stěžovatel namítá v kasační stížnosti, a veškeré své závěry odůvodnil. Dle žalobce se stěžovatel snaží v rozporu se skutečností vytvořit dojem, že zde existuje rozpor mezi závěry Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu. Nejvyšší správní soud přitom již v minulosti judikoval, že za veřejnou instituci lze považovat také akciovou společnost založenou územním samosprávním celkem nebo společnost s ručením omezeným vlastněnou státem. Judikatura je tak bezrozporná a není zde prostor pro předložení věci rozšířenému senátu. Závěr, že relevantní pojmové znaky stěžovatele (způsob vzniku, zřizovatel, vytváření orgánů, státní dohled, veřejný účel) převažují ve prospěch jeho podřazení mezi veřejné instituce, byl akceptován jak odbornou a širší veřejností, tak i exekutivou, která upustila od plánované novelizace informačního zákona, kdy měly být mezi povinné subjekty zařazeny také právnické osoby soukromého práva ovládané státem, územním samosprávním celkem či jinou veřejnou institucí, neboť tento cíl byl již naplněn interpretací § 2 odst. 1 informačního zákona. Žalobce poukazuje také na jiný účel a předmět úpravy směrnice a informačního zákona. Navrhuje proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

- [24] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána osobou k tomu oprávněnou, je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. Kasační stížnost je tedy přípustná.
- [25] Důvodnost kasační stížnosti pak zdejší soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z ustanovení § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.
- [26] Kasační stížnost není důvodná.
- [27] Ustanovení § 2 odst. 1 informačního zákona, o jehož výklad je veden spor, zní: (p)ovinnými subjekty, které mají podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce.
- [28] Poněvadž stěžovatel nepředložil správní spis, protože trvá na své argumentaci, že jelikož není správním orgánem, správní spis nevede, vycházel soud z jím předložených příloh, jež jsou součástí spisu městského soudu i spisu soudu zdejšího. Podáním ze dne 12. 7. 2006 požádal žalobce stěžovatele podle § 17 odst. 1 písm. k) zákona č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon), ve znění pozdějších předpisů, o kompletní technické a technologické dokumentace vsázek paliva používaného od začátku provozu obou bloků (tzv. pasporty paliva) a o analýzy vhodnosti paliva VVANTAGE 6 firmy Westinghouse pro reaktor VVER 1000 v jaderné elektrárně Temelín. Sdělením ředitele OJ Temelín ze dne 7. 9. 2006, č. j. 3559021/2006, nebyly informace poskytnuty z důvodů ochrany obchodního tajemství. Proti tomuto sdělení podal žalobce odvolání s odkazem na zákon o informacích. Žalobce se následně žalobou domáhal, aby městský soud rozhodl, že žalovaný je povinen vydat rozhodnutí o jeho odvolání ve věci žádosti o poskytnutí předmětné informace. Žaloba byla prvně

odmítnuta jako nepřípustná, neboť městský soud dospěl k závěru, že stěžovatel, jakožto soukromý subjekt, není povinnou osobou podle zákona o informacích. Tento závěr byl popřen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2009, č. j. 2 Ans 4/2009 - 93, v němž Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že není dán důvod nepřípustnosti žaloby ani pro nevyčerpání opravných prostředků, ani proto, že stěžovatel není osobou povinnou podle zákona o informacích. Městský soud věc znovu posoudil a žalobu zamítl, protože žádost o informace byla podána dle atomového zákona, nikoliv podle zákona o informacích. Ke kasační stížnosti žalobce byl tento rozsudek zrušen rozsudkem zdejšího soudu ze dne 15. 10. 2010, č. j. 2 Ans 7/2010 - 175, s tím, že stěžovateli má být nařízeno ukončit jeho dosavadní nečinnost a vydat rozhodnutí o odvolání. Rozsudkem městského soudu ze dne 18.4.2010, č. j. 8 A 239/2010 – 219, tak bylo učiněno s tím, že stěžovatel je povinným subjektem podle zákona o informacích. Tento rozsudek byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2011, č. j. 2 Ans 9/2011 – 336, ke kasační stížnosti stěžovatele, pro procesní pochybení v řízení před městským soudem. V mezidobí však stěžovatel, vázán posledně uvedeným rozsudkem městského soudu, vydal "dopis" - rozhodnutí představenstva stěžovatele ze dne 23. 5. 2011, č. j. 24218203/90100300000/2011, jímž bylo odvolání žalobce zamítnuto s odůvodněním, že je stěžovatel nadále přesvědčen, že není povinným subjektem dle zákona o informacích, nemůže vydávat správní rozhodnutí a nemá odvolací orgán. Přesto v tomto rozhodnutí uvedl, že odvolání zamítá a potvrzuje Rozhodnutí ČEZu o odmítnutí poskytnutí dokumentů, neboť se jedná o obchodní tajemství.

[29] Předně Nejvyšší správní soud uvádí, že většina stěžovatelovy argumentace nedoznala změn oproti předchozím shora uvedeným řízením o nečinnostních žalobách, v nichž vystupoval stěžovatel jako žalovaný a v nichž rovněž trval na tom, že není povinným subjektem podle zákona o informacích. O této argumentaci tak již bylo pojednáno ve výše zmíněných rozsudcích a Nejvyšší správní soud proto na tomto místě uvádí, že se v tomto řízení nehodlá od tam uvedeného v zásadě žádným způsobem odchýlit, pouze některou svou předchozí argumentaci doplní o změny nastalé v důsledku vývoje judikatury v čase.

Nejvyšší správní soud dále předesílá, že rozsah reakce soudu na konkrétní námitky je, co do šíře odůvodnění, spjat s otázkou hledání míry. Povinnost orgánů veřejné moci (včetně orgánů moci soudní) svá rozhodnutí řádně odůvodnit nelze interpretovat jako požadavek na detailní odpověď na každou námitku. Proto zpravidla postačuje, jsou-li vypořádány alespoň základní námitky účastníka řízení, srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008 – 13, případně, za podmínek tomu přiměřeného kontextu, i s akceptací odpovědi implicitní, což připouští i Ústavní soud – srov. např. usnesení ze dne 18. 11. 2011, sp. zn. II. ÚS 2774/09 (rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná z nalus.usoud.cz), či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2011, č. j. 4 Ads 58/2011 – 72. Takový postup je vhodný zejména u velmi obsáhlých podání, jakým je i stěžovatelem podaná kasační stížnost o rozsahu 34 stran plus přílohy; opačný postup by mohl vést až k absurdním důsledkům a k porušení zásady efektivity a hospodárnosti řízení. To znamená, že na určitou námitku lze reagovat i (např.) tak, že v odůvodnění svého rozhodnutí soud prezentuje od názoru stěžovatele odlišný názor, který přesvědčivě zdůvodní tak, že toto zdůvodnění poskytuje dostatečnou oporu výroku rozhodnutí. Ústavní soud v této souvislosti konstatoval: "[n]ení porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná" (srov. nález ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08; srov. obdobně též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2013, č. j. 8 Afs 41/2012 - 50, nebo ze dne 6. 6. 2013, č. j. 1 Afs 44/2013 - 30, popř. ze dne 3. 7. 2013, č. j. 1 As 17/2013 - 50). Ostatně i Ústavní soud v případě, že námitky stěžovatelů nejsou způsobilé změnit výrok rozhodnutí, tyto nevypořádává (srov. např. nález ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. II. ÚS 2029/08),

neboť si je plně vědom toho, že požadavky kladené na orgány veřejné moci - pokud jde o detailnost a rozsah vypořádání se s námitkami adresátů jejich aktů - nesmí být přemrštěné. Takové přehnané požadavky by byly výrazem přepjatého formalismu, který by ohrožoval funkčnost těchto orgánů, především pak jejich schopnost efektivně (zejména v přiměřené době a v odpovídajícím rozsahu) plnit zákonem jim uložené úkoly. Nejvyšší správní soud proto na tomto místě předesílá, že s ohledem na to, že se nehodlá odchýlit od svých předchozích závěrů ohledně povahy stěžovatele, resp. naplnění znaků veřejné instituce, odkazuje v otázkách naplnění předmětných kritérií v podrobnostech na svou předchozí judikaturu zabývající se touto otázkou, zejména na rozsudky ze dne 6. 10. 2009, č. j. 2 Ans 4/2009 - 93, ze dne 15. 10. 2010, č. j. 2 Ans 7/2010 – 175, ze dne 29. 8. 2011, č. j. 8 As 57/2011 – 77, nebo ze dne 19. 10. 2011, č. j. 1 As 114/2011 – 121.

- [31] Zásadní a v podstatě jedinou námitkou stěžovatele je, že nesouhlasí se svým zařazením mezi povinné subjekty podle § 2 odst. 1 informačního zákona, konkrétně pod pojem veřejná instituce. Nejprve uvádí, že tento pojem jednak není v právním řádu definován, a dále, že on, jakožto soukromoprávní obchodní korporace, nesplňuje žádné z kritérií, jak byly k uvedenému pojmu stanoveny Ústavním soudem nebo odbornou právní literaturou.
- [32] Se stěžovatelem lze jistě souhlasit, že pojem veřejná instituce není v právním řádu České republiky, ani v právu evropském, dostatečně definován. Tato skutečnost však nic nemění na tom, že s tímto pojmem informační zákon počítá, když veřejným institucím stanovuje určité povinnosti. Pojmem veřejná instituce a tím, zda určitý subjekt lze, nebo nelze pod tento pojem podřadit, se od jeho vložení do zákona o informacích zabývalo vícero rozhodnutí, ať již se jedná o rozsudky Nejvyššího správního soudu, nebo nálezy Ústavního soudu. V těchto rozhodnutích byl podán výklad tohoto pojmu, který je již odbornou i laickou veřejností akceptován, a Nejvyšší správní soud se ani v této věci od něj nehodlá odchýlit, neboť na rozdíl od stěžovatele není toho názoru, že se jedná o výklad absurdní. Komparací těchto rozhodnutí pak lze vysledovat postupnou vývojovou tendenci, že se pod pojem veřejná instituce zařazuje čím dál, tím více na první pohled soukromoprávních subjektů, u nichž určitým způsobem převažuje státní, resp. municipální vliv, jak bude pojednáno níže.
- Pojem veřejná instituce hospodařící s veřejnými prostředky byl do zákona o informacích vložen novelou provedenou zákonem č. 39/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů, a o změně některých dalších zákonů. Výkladem tohoto pojmu se zabýval Ústavní soud například v nálezu ze dne 24.1.2007, sp. zn. I. ÚS 260/06. Ústavní soud vymezil hlediska pro hodnocení toho, zda se jedná o veřejnou nebo soukromou instituci následovně: způsob vzniku (zániku) instituce (z pohledu přítomnosti či nepřítomnosti soukromoprávního úkonu), hledisko osoby zřizovatele (tj. zda je zřizovatelem stát či nikoli), subjekt vytvářející jednotlivé orgány instituce (zda dochází ke kreaci orgánů státem či nikoli), existence či neexistence státního dohledu nad činností instituce, veřejný nebo soukromý účel instituce. Ústavní soud však také dovodil, že "zařazení zkoumané instituce pod instituci veřejnou či instituci soukromou tak musí vyplývat z "převahy" znaků, jež jsou pro instituci veřejnou či soukromou typické." Uvedenou citací je tak popřena argumentace stěžovatele, který se domnívá, že všechny znaky veřejné instituce musí být naplněny kumulativně. Ostatně, stejnou námitkou se již zabýval zdejší soud ve věci sp. zn. 2 Ans 7/2010, týkající se týchž účastníků jako v nyní probíhajícím řízení. Zákonem č. 61/2006 Sb. účinným od 23. 3. 2006 byla z ustanovení § 2 odst. 1 zákona o informacích vypuštěna slova "hospodařící s veřejnými prostředky." Je tak zřejmé, což bylo ostatně prezentováno také Ústavním soudem, že žadatel má právo na informace vztahující se k působnosti veřejné instituce bez ohledu na to, zda hospodaří s veřejnými prostředky, či nikoli, splňuje-li kritéria pro její podřazení pod tento pojem. Lze sice připustit, že některým subjektům, které mají formu soukromoprávní společnosti, může v praxi dodržování postupů předepsaných uvedeným zákonem činit potíže, to však není důvodem k tomu, aby poskytování

informací odmítaly. Může to však být podnět pro zákonodárce, aby procedury přizpůsobil tomu, že podle nich musejí postupovat i zmiňované subjekty. Vzhledem k tomu, že tak ale zákonodárce do dnešního dne nepostupoval a neupravil proceduru poskytování informací pro veřejné instituce zvlášť, musí i tyto subjekty dodržovat postupy stanovené v zákoně o informacích. Nelze tedy akceptovat stěžovatelovu myšlenku, že povinným subjektem za situace, vystupuje-li stát v soukromoprávních vztazích, tedy i jako akcionář v obchodní společnosti, by měl být stát a nikoli tato společnost. Zákon takový postup totiž neumožňuje.

- [34] K jednotlivým znakům veřejné instituce Nejvyšší správní soud uvádí následující. Ačkoli stěžovatel vznikl jako soukromoprávní právnická osoba, nelze přehlédnout fakt, že při jeho vzniku byl přítomen veřejnoprávní prvek. Stěžovatel sám uvádí, že byl založen v rámci první vlny velké privatizace rozhodnutím Fondu národního majetku České republiky ze dne 30. 4. 1992, č. 187, č. j. 639 153/91-23/3, a sám také uvádí, že účelem privatizace byl převod veřejného majetku do majetku soukromého. Již na pozadí právě uvedeného je zřejmé, že to byl stát, resp. Fond národního majetku, jakožto veřejnoprávní subjekt hospodařící se státním majetkem, jehož vůle stála na počátku vzniku stěžovatele. V podrobnostech soud odkazuje na body 30 32 rozsudku sp. zn. 2 Ans 4/2009.
- [35] Pokud jde o veřejný účel existence a fungování stěžovatele, Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že se jedná o obchodní společnost, sledující svým konáním dosažení zisku, jejímž předmětem podnikání je několik velmi rozličných činností. Pro zařazení stěžovatele mezi veřejné instituce je ale dle názoru soudu významný hlavní předmět činnosti, jímž je výroba a prodej elektřiny a s tím související podpora elektrizační soustavy a dále výroba, rozvod a prodej tepla. Právě oblast energií představuje jeden ze strategických, bezpečnostních a koneckonců i existenčních zájmů České republiky a jistě nikoliv náhodou si proto stát ponechává i v kapitálové struktuře stěžovatele rozhodující podíl. Rovněž platí, že výnosy z privatizovaného majetku jsou součástí státního rozpočtu, který s nimi samozřejmě kalkuluje a účelově je určuje.
- Dle ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon) platí, že [p]řenos elektřiny, přeprava plynu, distribuce elektřiny a distribuce plynu, uskladňování plynu, výroba a rozvod tepelné energie se uskutečňují ve veřejném zájmu. S ohledem na citované ustanovení je zřejmé, že u těchto činností zákonodárce shledal, že u nich převažuje veřejný nad soukromoprávními aspekty. Tvrdí-li pak stěžovatel, že poskytování jakékoli služby může představovat veřejný zájem, neboť stát má zájem na fungování ekonomiky, Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že je samozřejmě pravdou, že nikoliv pouze shora poskytované služby mohou představovat služby ve veřejném zájmu. Jak to ostatně plyne i z rozsudku rozšířeného senátu ze dne 22. 10. 2014, č. j. 8 As 55/2012 - 62, jenž se touto otázkou zabýval, může jít také o poskytování služeb souvisejících více či méně s veřejným zájmem, například provoz letiště, sportoviště, koupaliště, kulturní a umělecké instituce, provoz městské hromadné dopravy, provoz jiných faktických činností jako například vědeckého výzkumu, nejrůznějších měření, analýz, apod. Budou-li entity poskytující předmětné služby efektivně ovládány státem nebo jiným veřejnoprávním subjektem, lze rovněž pomýšlet na jejich podřazení pod pojem veřejná instituce a aplikovat na ně zákon o informacích. Veřejnou institucí pak nebude pouze taková obchodní společnost, v níž má veřejnoprávní subjekt pouze minoritní (nebo žádnou) majetkovou účast, přestože by uvedené služby poskytovala, neboť veřejný charakter již nebude dominantní v řízení, kontrole ani ve smyslu této společnosti.
- [37] Jde-li o kritéria kreace orgánů, zánik stěžovatele, resp. dohled nad jeho činností, je Nejvyšší správní soud toho názoru, že i u těchto je patrný podstatný vliv státu, přičemž lze rovněž vyjít ze stávající judikatury. Stěžovatel je akciovou společností s majetkovou účastí státu ve výši 69,78 % podílu na základním kapitálu a se 70,29 % výší podílu na hlasovacích

- právech. Z výroční zprávy stěžovatele za rok 2011 výslovně plyne, že "majetkový podíl České republiky umožňuje přímé ovládání společnosti ČEZ běžnými formami, zejména hlasováním na valných hromadách". Toto tvrzení se stěžovatel snaží popřít v kasační stížnosti, když poukazuje na to, že jeho valná hromada je usnášeníschopná za přítomnosti akcionářů, kteří mají akcie o jmenovité hodnotě přesahující 30 % základního kapitálu společnosti. Ti pak jsou s to rozhodnout o zániku společnosti a rozhodují také o volbě dvou třetin členů dozorčí rady (jednu třetinu volí zaměstnanci). Členy představenstva pak volí dozorčí rada. Stejně tak je stěžovatel přesvědčen o tom, že stát výkonem svých akcionářských práv nevykonává státní dohled, nýbrž vystupuje stejně jako kterýkoli jiný akcionář.
- [38] Nejvyšší správní soud nerozporuje tvrzení stěžovatele ohledně kvora potřebného pro usnášeníschopnost jeho valné hromady a ani ohledně volby členů jeho orgánů. Nelze si však nevšimnout, že jeho argumentace je čistě hypotetická a počítá s absolutní pasivitou státu jako akcionáře. I s ohledem na další tvrzení stěžovatele je však nesporné, že k takovému scénáři v minulosti nedošlo a nedochází k němu ani dnes. Stát svá akcionářská práva ve společnosti řádně uplatňuje prostřednictvím Ministerstva financí. Poněvadž je stát většinovým akcionářem, je zřejmý jeho přímý vliv na volbu orgánů stěžovatele a stejně tak na jeho eventuální zrušení.
- [39] Jedná-li se o dohled státu nad činností stěžovatele, z již ustálené judikatury (např. rozsudek sp. zn. 8 As 57/2006) plyne, že se nemusí nutně jednat o vrchnostenskou kontrolu typickou pro oblast veřejného práva, nýbrž může jít i o dohled, který stát vykonává na základě soukromoprávních předpisů. Ve výroční zprávě i na webových stránkách stěžovatel navíc sám přiznává přímé ovládání státem, tudíž i tato podmínka je naplněna.
- [40] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že právě efektivní ovládání akciové společnosti státem považuje za nejvýznamnější kritérium pro podřazení tohoto soukromoprávního subjektu pod pojem veřejná instituce. Kritéria popsaná Ústavním soudem sice nebyla vývojem judikatury překonána, nicméně je lze ve vztahu k tomuto kritériu považovat za kritéria vedlejší. Ta mohou být rozhodující v případech, nelze-li ovládání společnosti státem zjistit se stoprocentní jistotou. Tuto tendenci, tj. akcentování kritéria ovládání soukromého subjektu státem, lze vysledovat i z již zmiňovaných rozsudků Nejvyššího správního soudu; za zásadní kritérium považoval faktické ovládání soukromoprávní entity také rozsudek rozšířeného senátu ze dne 22. 10. 2014, č. j. 8 As 55/2012 62, bod 102.
- [41] Ohledně definice ovládání vychází Nejvyšší správní soud podpůrně z úpravy obchodních společností. Poněvadž bylo napadené rozhodnutí vydáno dne 23. 5. 2011, vychází Nejvyšší správní soud s odkazem na znění § 75 odst. 1 s. ř. s. z úpravy obchodních společností v již zrušeném obchodním zákoníku (zákon č. 513/1991 Sb.).
- [42] Podle § 66a odst. 1 obchodního zákoníku platí, že [s]polečník, který má většinu hlasů plynoucích z účasti ve společnosti, je většinovým společníkem a společnost, ve které tuto většinu má, je společností s většinovým společníkem. Podle § 66a odst. 3 písm. a) uvedeného zákona je ovládající osobou vždy osoba, která je většinovým společníkem.
- [43] Ustanovení § 66a odst. 2 obchodního zákoníku vymezuje ovládající osobou jako osobu, která fakticky nebo právně vykonává přímo nebo nepřímo rozhodující vliv na řízení nebo provozování podniku jiné osoby. Sám stěžovatel, jak již bylo předesláno, uvádí, že Česká republika disponuje takovým majetkovým podílem, který jí umožňuje přímé ovládání stěžovatele. Nepřímým vlivem se rozumí vliv vykonávaný prostřednictvím jiné osoby či jiných osob. Osobu ovládanou vymezuje také např. zákon č. 319/2006 Sb., o některých opatřeních ke zprůhlednění finančních vztahů v oblasti veřejné podpory, a o změně zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, který v § 2 písm. b) vymezuje pojem osoba ovládaná subjektem veřejné správy

tak, že se jedná o právnickou osobu, pokud se účastní hospodářské soutěže neho ji může svou činností ovlivňovat a na jejíž činnost mohou subjekty veřejné správy vykonávat přímo neho prostřednictvím jiné osoby či osob rozhodující vliv; má se za to, že rozhodujícím vlivem je vztah, kdy subjekt veřejné správy může ovlivňovat činnost této osoby prostřednictvím pravidel, jimiž se tato osoba řídí, neho vztah, kdy subjekt veřejné správy je většinovým společníkem, disponuje většinou hlasovacích práv neho může prosadit jmenování, volbu neho odvolání většiny osoh, které jsou statutárním orgánem neho jeho denem, aneho většiny osob, které jsou členy dozorčího orgánu právnické osoby. Nejvyšší správní soud se domnívá, že právnická osoba, která tato kritéria splňuje, je veřejnou institucí, a tedy i povinným subjektem dle zákona o informacích.

- [44] Veřejnou institucí jsou tedy i ty soukromoprávní právnické osoby, které jsou ovládané ve smyslu obchodního zákoníku státem nebo územním samosprávným celkem, příp. jinou veřejnou institucí, nebo u nichž stát, územní samosprávný celek, nebo jiná veřejná instituce fakticky nebo právně vykonává přímo nebo nepřímo rozhodující vliv na řízení nebo činnost této právnické osoby.
- Nejvyšší správní soud nepopírá, že zařazení stěžovatele a jemu podobných společností mezi povinné subjekty dle informačního zákona může působit jako odlišné zacházení, nicméně takové zacházení je podepřeno legitimním cílem, kterým je informování veřejnosti o působení společností, které jsou fakticky nebo právně ovládané státem, a tedy přímo nebo nepřímo hospodaří se statním majetkem; dochází tak k naplňování ústavně zaručeného práva na informace, jako jedné z garancí demokratického právního státu. Tyto úvahy odpovídají tomu, že společnost ovládaná veřejnoprávním subjektem je spojena také s větší mírou odpovědnosti a povinností. Tato míra odpovědnosti je tím vyšší, čím těsnější je přímé nebo nepřímé propojení takových subjektů se státem a veřejnými financemi, ale také tím vyšší, čím více jsou tyto subjekty do práv jiných osob, a to zejména do práv schopny zasahovat Stěžovatel je mj. výrobcem a prodejcem elektrické energie, tepla a obchoduje také s plynem. Lze tak mít za to, že jeho posláním je uspokojování potřeb veřejnosti v oblasti dodávek těchto energií. "Přestože je totiž jistě elektrizační soustava v EU navzájem propojena, není sporu o tom, že právě oblast energií představuje jeden ze strategických, bezpečnostních a koneckonců i existenčních zájmů České republiky" (srov. již uvedený rozsudek ze dne 6. 10. 2009, č. j. 2 Ans 4/2009 - 93). Eventuálním omezením dodávek elektrické energie, tepla nebo plynu může stěžovatel zásadním způsobem zasahovat do práv jiných osob, proto je na místě informování veřejnosti o jeho činnosti prostřednictvím prostředků dle zákona o informacích. V případě těchto právnických osob je však třeba zvažovat, do jaké míry mají být povinnými subjekty, tedy kdy zájem veřejné kontroly nad těmito subjekty převáží např. ochranu práv třetích osob (společníků obchodních společností), a proto lze odmítnout poskytnout ty informace, které zákon z informační povinnosti vylučuje (mj. obchodní tajemství).
- [46] V souvislosti s těmito úvahami je třeba řešit také námitku stěžovatele, že dle jeho názoru nelze podle zákona o informacích určit jeho odvolací orgán. Podle § 20 odst. 5 informačního zákona obecně platí, že nelze-li podle § 178 správního řádu nadřízený orgán určit, rozhoduje v odvolacím řízení a v řízení o stížnosti ten, kdo stojí v čele povinného subjektu. Stěžovatel poukazuje na to, že není monokratickým subjektem, na který toto ustanovení míří; nejvyšším orgánem akciové společnosti je valná hromada, jejím statutárním orgánem pak představenstvo. Mělo-li by být tímto orgánem představenstvo, není zřejmé, jakým způsobem by mělo rozhodnutí přijmout.
- [47] Pokud se jedná o orgán rozhodující o opravných prostředcích u akciové společnosti, jakožto povinného subjektu podle zákona o informacích, touto otázkou se již Nejvyšší správní soud zabýval ve více rozsudcích, např. ze dne 10. 10. 2013, č. j. 9 As 74/2013 20, ze dne 19. 2. 2013, č. j. 8 Aps 5/2012 47, nebo ze dne 30. 9. 2015, č. j. 7 As 180/2015 33. Z předmětných rozhodnutí lze dovodit, že je-li stěžovatel povinným subjektem podle zákona

o svobodném přístupu k informacím, pak se jeho povinnost postupovat podle tohoto zákona nevztahuje pouze na vyřízení žádostí o informace, ale také na vyřízení opravných prostředků proti rozhodnutím o těchto žádostech. Stěžovatel je tedy povinen rozhodnout i v druhostupňovém řízení, neboť povinnost poskytovat informace nelze omezit pouze proto, že si jí nebyl daný subjekt dosud vědom a k takovému rozhodování není připraven a nemá vybudovanou organizační strukturu, jak to tvrdí stěžovatel. Obdobně se Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 19. 10. 2011, č. j. 1 As 114/2011 – 121, nebo ze dne 19. 2. 2013, č. j. 8 Aps 5/2012 - 47. Ve vztahu k výše uvedenému je vhodné také připomenout, že i v případech, kdy je povinný subjekt přesvědčen, že požadovaná informace nespadá pod režim informačního zákona, je povinen vydat rozhodnutí o odmítnutí žádosti dle ustanovení § 15 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím. Této povinnosti musí povinný subjekt dostát i v řízení o opravném prostředku tak, aby takové rozhodnutí obstálo v případném následném soudním přezkumu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2009, č. j. 2 As 44/2008 – 72).

- Určení orgánu, který je v rámci organizační struktury obchodní společnosti příslušný k rozhodování o opravných prostředcích dle zákona o svobodném přístupu k informacím, je v dispozici této společnosti jakožto povinného subjektu. Určení či vytvoření nadřízeného orgánu k rozhodování o odvoláních proti rozhodnutí o odmítnutí poskytnutí informací je přitom třeba provést tak, aby bylo vyhověno účelu zásady dvojinstančnosti. Zásada dvojinstančnosti řízení vyjadřuje obecné oprávnění účastníků správního řízení napadnout každé rozhodnutí správního orgánu prvního stupně řádným opravným prostředkem, k jehož přezkoumání je povolán orgán vyššího stupně. Podstatou opravného řízení je revizní činnost přezkumných orgánů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2007, č. j. 5 As 81/2006 – 62). Zásada dvojinstančnosti dále znamená, že řízení probíhá ve dvou stupních. Rozhodnutí prvostupňového orgánu tedy podléhá kontrole odvolacího orgánu. Tato dvojinstančnost zajišť uje nejen dvojí posouzení věci, ale je také cestou k nápravě a odstranění vad, které se vyskytly v řízení před prvním stupněm (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2009, č. j. 8 Afs 15/2007 – 75). Určení orgánu rozhodujícího o opravných prostředcích musí být také dostatečně transparentní. Účastníci řízení o žádosti o informace musí být obeznámeni s tím, kdo je nadřízeným orgánem povinného subjektu, a tedy kdo je příslušný k rozhodování o odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti o informace.
- [49] Pokud si povinný subjekt soukromoprávního charakteru vytvoří takovou rozhodovací strukturu, jež bude vyhovovat základním zásadám správního řízení, především popsanému účelu dvoustupňového rozhodování, pak nelze rozhodnutí nadřízeného orgánu příslušného k rozhodnutí o opravných prostředcích dle takto zvolené struktury považovat za nicotné z důvodu věcné nepříslušnosti tohoto orgánu. V případě obchodní společnosti, která nemá organizační strukturu odpovídající dvojinstančnímu způsobu rozhodování, resp., u níž účastník řízení o žádosti o informace nebyl obeznámen s tím, kdo je jejím nadřízeným orgánem, může účastník podat opravný prostředek ke kterémukoli jejímu orgánu. Ten jej pak předá orgánu, který o odvolání rozhodne, tedy orgánu podle § 20 odst. 5 zákona o informacích, tj. orgánu, který je v čele takového subjektu.
- [50] V čele povinného subjektu je dle názoru Nejvyššího správního soudu ten orgán, který povinný subjekt řídí. Podle § 191 odst. 1 obchodního zákoníku platí, že u akciové společnosti je představenstvo statutárním orgánem, jenž řídí činnost společnosti a jedná jejím jménem. Představenstvo rozhoduje o všech záležitostech společnosti, pokud nejsou tímto zákonem nebo stanovami vyhrazeny do působnosti valné hromady nebo dozorčí rady. Nevyplývá-li ze stanov něco jiného, za představenstvo jedná navenek jménem společnosti každý člen představenstva. Členové představenstva, kteří zavazují společnost, a způsob, kterým tak činí, se zapisují do obchodního rejstříku. Podle § 194 odst. 3 obchodního zákoníku platí, že [p]ředstavenstvo rozhoduje většinou hlasů svých členů určenou stanovami, jinak většinou hlasů všech členů.

Každý člen představenstva má jeden hlas. Poněvadž stěžovatel sám tvrdí, že nemá (určený) orgán, který by byl povinen rozhodovat o opravných prostředcích podle zákona o informacích, a proto že tedy jeho stanovy a ani žádný právní předpis tento orgán výslovně neurčují, je tímto orgánem představenstvo stěžovatele, neboť to rozhoduje o všech věcech, o nichž nerozhoduje jiný orgán. Pokud jde o podepisování rozhodnutí, je Nejvyšší správní soud toho názoru, že o opravném prostředku rozhoduje představenstvo postupem podle § 194 odst. 3 obchodního zákoníku s tím, že se podepíše postupem dle § 191 odst. 1 obchodního zákoníku; tj. u stěžovatele, jak to sám uvádí, dle jeho stanov podepisují rozhodnutí představenstva společně dva jeho členové; stejné ostatně plyne i z obchodního rejstříku. Odkaz stěžovatele na § 195 obchodního zákoníku není případný, protože ten pojednává o zápisech o průběhu zasedání představenstva a o jeho rozhodnutích, s tím, že tyto zápisy podepisuje předseda představenstva a zapisovatel. Zápis z jednání představenstva je v této souvislosti nutno chápat jako důkazní prostředek pro případné posouzení správnosti výsledku hlasování a o tom, zda člen nebo členové představenstva postupovali při rozhodování s náležitou péčí a zda neporušili svoje povinnosti. Stěžovatel tak postupoval v souladu s právními předpisy, rozhodlo-li o žalobcově odvolání jeho představenstvo, a rozhodnutí bylo podepsáno jeho dvěma členy.

- [51] Stěžovatel dále namítá, že sice vydal rozhodnutí o odvolání, ovšem to je nutné považovat za nicotné. Prvostupňové rozhodnutí o odmítnutí žádosti bylo v nyní projednávané věci vydáno ředitelem OJ Temelín a rozhodnutí o odvolání představenstvem stěžovatele. Poněvadž bylo vytvoření struktury orgánů oprávněných a povinných o žádosti a odvolání žalobce rozhodnout v gesci stěžovatele, přičemž ten dodržel i zmiňovanou dvojinstančnost řízení, nelze rozhodnutí považovat za nicotné pro věcnou nepříslušnost. Tvrdí-li stěžovatel, že je rozhodnutí nicotné i proto, že v něm absentuje jeho vůle takové rozhodnutí vydat, upozorňuje jej Nejvyšší správní soud, že vůle povinného subjektu není pro řádnost vydaného rozhodnutí podstatná; povinný subjekt má zákonem stanovenou povinnost, kterou splnil vydáním rozhodnutí. Navíc faktický stav neodpovídá stěžovatelovu tvrzení, neboť rozhodnutí o opravném prostředku fakticky vydal, tudíž vůli projevil. Předmětné rozhodnutí tak z hlediska nicotnosti ve smyslu § 77 správního řádu obstojí.
- Stěžovatel v kasační stížnosti rovněž namítá, že nemůže být veřejnou institucí také proto, že nevykonává veřejnou správu a žádným právním předpisem mu nebyla svěřena žádná působnost. K této námitce Nejvyšší správní soud odkazuje na již zmiňovaný rozsudek svého rozšířeného senátu č. j. 8 As 55/2012 - 62, v němž mj. uvedl, že podle § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím (p)ovinnými subjekty, které mají podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce. Zákon hovoří o "informacích vztahujících se k jejich působnosti", ovšem současně z výčtu povinných subjektů plyne, že tato "působnost" se týká i veřejných institucí, tedy entit odlišných od státních orgánů, územních samosprávných celků a jejich orgánů. Tyto entity typicky vykonávají veřejnou správu nevrchnostenskými formami činnosti (například budují a udržují určité stavby, třeba silnice a dálnice, vodní díla aj.) nebo dokonce ani nevykonávají veřejnou správu v úzkém slova smyslu a, jsouce součástí státu nebo jiných veřejnoprávních korporací nebo s nimi právně úzce svázány anebo jimi toliko fakticky ovlivňovány, obstarávají jinými způsoby věci typicky ve veřejném zájmu nebo určené pro veřejnost (poskytují zcela nebo zčásti prostřednictvím tržního mechanismu určité služby související více či méně s veřejným zájmem, například provozují letiště, sportoviště, koupaliště, kulturní a umělecké instituce, městskou hromadnou dopravu, vyrábějí elektřinu, provádějí jiné faktické činnosti jako například vědecký výzkum, nejrůznější měření, analýzy aj.) anebo jsou jen a pouze právně spojeny se státem nebo jinými veřejnoprávními korporacemi nebo jimi fakticky ovlivňovány (např. jakékoli obchodní korporace ovládané státem, obcemi či kraji nebo národní podnik). Je tak evidentní, že "působnost" povinných subjektů v § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím je nutno vykládat jako jejich činnost, nikoli zúženě jako oblast uplatnění jejich vrchnostenských pravomocí, jak se domnívá stěžovatel. "Plyne z toho, že povinnost povinných subjektů poskytovat informace se vztahuje na veškeré aspekty jejich činnosti, ať již mají povahu veřejné správy, anebo nikoli a ať již se dané informace týkají

vlastního jádra činnosti daného povinného subjektu, anebo činností majících ve vztahu k jádrové činnosti toliko povahu činností doprovodných, servisních, provozních, přímo či nepřímo s ní souvisejících apod., přičemž vyloučeny z poskytování jsou z takto široce vymezeného rozsahu jen takové informace, na něž se vztahují omezení plynoucí ze zákona o svobodném přístupu k informacím či jiných zákonů jsoucích v tomto ohledu ve vztahu k zákonu o svobodném přístupu k informacím v poměru speciality."

Stěžovatel také namítá, že na zákon o informacích je nutno nahlížet prismatem směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2003/98/ES ze dne 17. 11. 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru, která byla do českého právního řádu transponována prostřednictvím zákona č. 36/2006 Sb. Má také za to, že s ohledem na tuto směrnici je namístě položit Soudnímu dvoru Evropské unie předběžnou otázku, zda může být čl. 2 odst. 1 a 2 této směrnice interpretován tak, že předpokládá své provedení ustanovením, které by ukládalo povinnost poskytovat informace vztahující se k veškeré jejich činnosti také obchodním společnostem (jakožto osobám soukromého práva) s určitou majetkovou účastí státu, jejichž účelem je výlučně podnikání, které nejsou financovány státem a ani v jejich představenstvu nebo dozorčí radě nejsou členové jmenovaní jinými veřejnoprávními subjekty. Pro účely této směrnice se "subjektem veřejného sektoru" rozumí státní, regionální nebo místní orgány, veřejnoprávní subjekty a sdružení vytvořená jedním nebo několika takovými orgány nebo jedním nebo několika takovými veřejnoprávními subjekty; "veřejnoprávním subjektem" rozumí jakýkoliv subjekt: a) zřízený za zvláštním účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, který nemá průmyslovou nebo obchodní povahu a b) který má právní subjektivitu a c) je financován převážně státem, regionálními nebo místními orgány nebo jinými veřejnoprávními subjekty nebo je těmito subjekty řízen, nebo v jeho správním, řídicím nebo dozorčím orgánu je více než polovina členů jmenována státem, regionálními nebo místními orgány nebo jinými veřejnoprávními subjekty. Nejvyšší správní soud prvně připomíná svůj rozsudek ze dne 4.7.2007, sp. zn. 3 As 22/2006 (publ. pod č. 1321/2007 Sb. NSS), dle kterého je "první a základní podmínkou pro položení předběžné otázky krajským soudem nebo Nejvyšším správním soudem (...), že tyto soudy považují rozhodnutí Soudního dvora Evropských společenství o předběžné otázce za nutné k tomu, aby ve věci mohly rozhodnout." Nejvyšší správní soud však důvod pro předložení věci Soudnímu dvoru neshledal. Již ve svých dřívějších rozhodnutích, např. sp. zn. 2 Ans 7/2010, nebo sp. zn. 4 As 82/2012, totiž dovodil, že uvedená směrnice podle své preambule a čl. 1 odst. 1 stanovuje pouze minimální pravidla, unijní standard, který si mohou státy upravit. Dle bodu 8 preambule také platí, že [o]patření členských států mohou překračovat rámec minimálních standardů stanovených touto směrnicí, aby umožnila širší opakované použití. Česká republika rozšířila tato pravidla tím, že při novelizaci informačního zákona vypustila jedno omezující kritérium, konkrétně, že se nemá jednat o subjekty "průmyslové nebo obchodní povahy". Jak již bylo uvedeno, pojem veřejná instituce byl do zákona o informacích včleněn ještě dříve, než nabyla účinnosti předmětná směrnice. Úprava zákona o informacích byla přijata na základě čl. 17 odst. 5 Listiny, nikoli na základě společné evropské úpravy, přičemž Listina představuje rovněž toliko minimální standard, pod nějž nemůže zákonná úprava jít. Zákonodárce při přijímání zákona o svobodném přístupu k informacím vyšel z principu otevřenosti veřejné správy (v protikladu k principu důvěrnosti) a jak okruh povinných subjektů, tak rozsah informací, které mají příslušné subjekty povinnost poskytovat, koncipoval velice široce. Účel a předmět úpravy směrnice je také jiný a mnohem užší, než je účel zákona o informacích. Cílem směrnice je odstranění překážek volného trhu resp. usnadnění tvorby informačních produktů a služeb a zajištění účinného využívání dokumentů veřejného sektoru soukromými společnostmi v zájmu rozvoje hospodářství a zvýšení počtu pracovních míst. Cílem a účelem obecné úpravy svobodného přístupu k informacím dle zákona o informacích, jenž jde, co se týče rozsahu poskytovaných informací, jak nad rámec Listiny, tak nad rámec směrnice, je co nejširší realizace práva na informace. Důvodem je, aby byla veřejnost informována mj. o stavu společnosti, o využívání veřejných financí a hospodaření s nimi, o chování státu, resp. dalších veřejnoprávních subjektů při realizaci různých činností spadajících do jejich kompetencí (s čímž souvisí i jejich majetková účast v soukromoprávních subjektech) atd., což má následně vést k podnícení veřejnosti k informované spoluúčasti na záležitostech obecného zájmu; dochází tak k upevňování legitimity veřejné správy jako služby pro veřejnost a také k upevňování důvěry veřejnosti k činnosti státu, územních samosprávních celků anebo dalších veřejných institucí. Jsou tak naplňovány znaky demokratického právního státu. Poněvadž navíc sama směrnice ve své preambuli (bod 9) uvádí, že [s]měrnice se opírá o platné režimy přístupu v členských státech a nemění vnitrostátní předpisy o přístupu k dokumentům (podtrženo NSS), má Nejvyšší správní soud za to, že Česká republika nebyla povinna transponovat směrnici takovým způsobem, aby snížila standard poskytování informací, který byl do té doby garantován, a tudíž není ani povinna zrestriktivnit výklad pojmu veřejná instituce podle toho, jak volí svou působnost předmětná směrnice (definice pojmu "veřejnoprávní subjekt"). Z uvedeného je zřejmé, že výklad okruhu povinných subjektů důsledně směřuje k naplnění smyslu právní úpravy o svobodném přístupu k informacím. Právo na informace je chápáno extenzivně, tedy tak, aby žadatel jeho prostřednictvím mohl účinně zjistit, co se děje na veřejnosti a v jeho okolí. Pokud jde o výklad okruhu povinných subjektů, je ke skutečně účinnému přístupu k informacím nutné, aby tento okruh zahrnul i ty instituce, do nichž stát či územní samosprávný celek vstupuje, a to i nepřímo.

- [54] Dovolává-li se stěžovatel nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 260/06 s tím, že nález zpochybnil možnost rozšíření okruhu povinných subjektů o obchodní společnosti, Nejvyšší správní soud již v rozsudku sp. zn. 1 As 114/2011, s odkazem na závěry rozsudku osmého senátu Nejvyššího správního soudu sp. zn. 8 As 57/2006, uvedl základní důvody, které vedly k odmítnutí restriktivního výkladu pojmu veřejná instituce. K argumentaci stěžovatele, že by pod tento pojem měly být zařazeny toliko instituce "výlučně plnící veřejné účely", resp. vykonávající veřejnou správu, zaujal Nejvyšší správní soud závěr již v rozsudku sp. zn. 2 Ans 4/2009. Stěžovatel v daném případě žádnou novou právně relevantní oponenturu nevznáší, soud proto považuje za nadbytečné v tomto rozsudku opakovat již vyslovené a odkazuje na uvedená rozhodnutí. Obecnou obavu stěžovatele ohledně zneužití přístupu k informacím ostatními soutěžiteli soud proto nesdílí, vzhledem k omezením práva na informace zákonem (např. právě pro případ obchodního tajemství).
- [55] Nejvyšší správní soud, stejně jako již v rozsudku sp. zn. 2 Ans 7/2010, uvádí, že stěžovatel upozorňuje na problémy údajně plynoucí z předchozích rozhodnutí ohledně jeho povahy; problémy které uvádí, jsou však buďto v podstatě hypotetické nebo velmi výrazně nadnesené (jak již bylo uvedeno, například neúčast státu jakožto většinového akcionáře při zrušení společnosti nebo rozhodování valné hromady o zásadních otázkách, jakými je například volba členů vrcholných orgánů); v podrobnostech odkazuje soud na bod 25 uvedeného rozsudku.
- [56] Stěžovatel namítá také porušení svých ústavních práv. Konkrétně tvrdí, že došlo k porušení principu rovnosti v právech bez náležitého důvodu, a tedy porušení čl. 1 a čl. 3 odst. 1 Listiny. Jak již Nejvyšší správní soud uvedl, jedná se skutečně o jisté omezení stěžovatele v jeho právech, resp. uložení mu více povinností než jiným akciovým společnostem, které veřejnými institucemi nejsou. Neděje se tak však v důsledku libovůle, ale je to dáno legitimním cílem, kterým je informování veřejnosti o působení společností, které jsou fakticky nebo právně ovládané státem, a naplňování ústavně zaručeného práva na informace jako jedné z garancí právního státu.
- [57] Stěžovatel dále namítá poručení čl. 4 odst. 1 Listiny, konkrétně že mu jsou stanovovány povinnosti, aniž by to bylo dáno zákonem, když nesplňuje kritéria stanovená pro veřejnou instituci. Jak již bylo objasněno výše, poněvadž je stěžovatel ovládán státem a naplňuje rovněž kritéria stanovená Ústavním soudem, je veřejnou institucí, a proto jsou povinnosti ukládané mu na základě informačního zákona zcela souladné s výhradou zákona obsaženou v čl. 4 odst. 1 Listiny.

- [58] Problematikou střetu svobody projevu a práva na informace s právem na ochranu osobnosti a soukromí se již mnohokrát zabýval Ústavní soud, a Nejvyšší správní soud nemá důvod se od této judikatury odchýlit, navíc za situace, je-li povinnost poskytovat informace stěžovateli uložena přímo zákonem, který umožňuje oprávněné odepření některých informací ze zákonem uvedených důvodů. Nejvyšší správní soud navíc stěžovatele upozorňuje, že není předmětem tohoto řízení posuzovat, zda bude povinen poskytnout určité druhy informací, které uvádí ve své kasační stížnosti (obchodní plány, mzdy apod.); předmětem tohoto řízení je toliko posoudit zákonnost stěžovatelova rozhodnutí o žalobcově žádosti, v níž žádal poskytnutí kompletní technické a technologické dokumentace vsázek paliva používaného od začátku provozu obou bloků (tzv. pasporty paliva) a analýzy vhodnosti paliva VVANTAGE 6 firmy Westinghouse pro reaktor VVER 1000 na jaderné elektrárně Temelín.
- [59] Jak již bylo konstatováno v rozsudku sp. zn. 2 Ans 7/2010, u stěžovatele nedochází ani k porušení čl. 11 Listiny. Ekonomické náklady, jež nese stěžovatel při vyřizování žádostí, jsou "cenou", kterou veřejná instituce platí za transparenci veřejné správy. Jedná se o logický a zákonodárcem předvídaný důsledek možnosti veřejnosti uplatňovat své ústavní právo na informace, který rozhodnutím zákonodárce ponese ta veřejnoprávní (výjimečně i jiná viz § 2 odst. 2 informačního zákona) soukromoprávní entita. Na okraj lze poznamenat, že neúměrné náklady na poskytování informací jsou řešitelné postupem podle § 17 informačního zákona
- [60] Za této situace, kdy argumenty stěžovatele nezměnily právní názor zdejšího soudu ohledně jeho povahy jakožto veřejné instituce, není zde důvod k využití navrhovaného postupu podle § 17 odst. 1 s. ř. s., aby věc byla předložena k rozhodnutí rozšířenému senátu. Zároveň není dán ani důvod k předložení návrhu na vypuštění slov "veřejné instituce" z ust. § 2 odst. 1 zákona o informacích podle čl. 95 odst. 2 Ústavy. Nejvyšší správní soud považuje toto ustanovení a provedený výklad pojmu veřejná instituce za souladný s ústavním pořádkem, přičemž bylo postupováno mj. podle již dříve vyslovených závěrů Ústavního soudu k výkladu tohoto ustanovení.

V. Závěr

[61] Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.).

VI. Náklady řízení

- [62] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
- [63] Žalobce měl ve věci plný úspěch, a proto má právo na náhradu nákladů řízení. Stěžovatel ve věci úspěch neměl, a proto je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení.
- [64] Žalobce byl v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátkou Mgr. Radkou Korbelovou Dohnalovou. Důvodně vynaložené náklady sestávají z odměny za zastupování a z hotových výdajů zástupkyně stěžovatele.
- [65] Žalobci se přiznává odměna a hotové výdaje jeho zástupkyně, přičemž výše odměny za jeden úkon právní služby činí 3100 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.,

pokračování

o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Soud žalobci přiznal částku 3100 Kč za jeden úkon právní služby spočívající v podání vyjádření ke kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Nejvyšší správní soud v souladu se svou ustálenou praxí žalobci nepřiznal odměnu za úkon spočívající v převzetí a přípravě věci v kasačním řízení před Nejvyšším správním soudem, neboť tento úkon zástupkyně žalobce provedla již v rámci řízení před městským soudem, kde jí za něj také byla přiznána odměna. K jednomu úkonu právní služby soud připočetl paušální náhradu hotových výdajů zástupkyně žalobce ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu).

[66] Procesně neúspěšnému stěžovateli tak Nejvyšší správní soud uložil povinnost zaplatit úspěšnému žalobci na náhradě nákladů řízení částku ve výši 3400 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupkyně.

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. března 2016

JUDr. Miluše Došková předsedkyně senátu